

פרד"ס יהודה

עלון שבועי באידיש ע"י יהודה זבולון הלוי קליטניק פ"י

גליון 470 [שנה י']

פרקי אבות ב

פרשת כי תצא תשע"ח

פון מצרים? נאר עס שטייט אין מכילתא (פ' בא) אז איינע פון די זכותים וואס די אידן זענען ארויס פון מצרים איז געווען ווייל זיי האבן נישט גערעדט לשון הרע, אויב אזוי מרים האט געזען ווי חשוב דאס איז נישט רעדן לשון הרע און האט נישט גענומען מוסר פון דעם, דאס זאגט די תורה זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים, וואס נישט רעדן לשון הרע איז געווען בדרך א זכות פאר כלל ישראל בצאתכם ממצרים, זיי זאלן ארויסגיין פון מצרים. און מען קען זאגן אז דאס איז מרומז אין ילקוט שמעוני וואס שרייבט בצאתכם ממצרים בשעת גאולתכם, הגם די גאולה פון מצרים איז געווען תלוי אין לשון הרע, אבער זכור געדענק אז מרים האט גערעדט, און את אשר עשה ה' אלקיך למרים. (גבורות שמשון - שמשון פישער ירושלים)

פרק יא א ווינקל אין הלכה - בשר בחלב:

איז שלאפן א הפסק אז מען דארף נישט ווארטן 6 שעה נאך פליישיג'ס? פרק ג' (פ' בלק) האבן מיר דין געווען דער מקור פון ווארטן 6 שעה צווישן בשר און חלב: שטייט אין (ש"ע י"ד ס' פ"ט א) אכל בשר, אכלו של חיה ועוף, דער וואס עסט פלייש פון בהמה חיה אדער עוף, לא יאכל גבינה אחריו עד שיטקה שש שעות. דארף מען ווארטן זעקס שעה צווישן עסן פליישיג און מילכיג'ס. אויך אין פ' פינחס פרק ד' האבן מיר געברענגט אנדערע שיטות פון ווארטן ווייניגער פון 6 שעה. עס איז דא א קלער אויב מען לייגט זיך שלאפן א פאר שעה נאכן עסן פליישיג'ס צו דאס איז גענוג א הפסק און מען קען עסן מילכיג'ס אפילו ווייניגער פון 6 שעה אדער ניין? אין שו"ע אדער די גאר פריערדיגער פוסקים טרעפן מיר נישט דעם שאלה.

עס איז דא א ספר פסקי תשובה [פון הר' אברהם פיעטריקאוסקי דומ"ץ לודו תרצ"ז מיט אינטרעסאנטע פסקי און תשובות וואס ער האט געהערט און געפרעגט] אין (ס' רפ"ה) ברענגט ער וואס זיין פעטער הגה"ק ר' דוב בעריש מביאלא זצוק"ל וואס האט מתיר געווען צו טרינקען טיי מיט מילאך אינדערפרי נאכן שלאפן אפי' עס איז נאך אין די 6 שעה פון עסן פליישיג'ס, און מסתמא האט ער דאס מקבל געווען פון זיין טאטן הגה"ק ר' אברהם מטשעכנוב זצוק"ל און טאקע אין ספר ויעש אברהם (ס' נא) ברענגט זיין אייניקל אז אזוי האט זיך דער זיידע ר' אברהם זיך געפירט. אבער אין ספר זכרון למשה ברענגט ער אז דער הייליגער חת"ם סופר האט געוואלט מחדש זיין אז שלאפן איז א הפסק צווישן בשר וחלב ווייל שלאפן פארדייעט די עסן שנעלער, און נאכדעם וואס ער האט אזוי געהאלטן האט ער אנגעגרייט א קפה אינדערפרי נאכן שלאפן און עס איז געווען ווייניגער פון 6 שעה פון עסן פליישיג'ס, און ווען ער האט געלייגט דעם גלאז אן צו-ווארעמען האט זיך די גלאז צובראכן און די קפה האט זיך אויס געגאסן אויפן ערד, האט דער חתם סופר זיך אנגערופן אז דאס איז א סימן מן השמים אז מען איז נישט מסכים צו זיין פסק, און מען דארף אלעמאל ווארטן 6 שעה. שטייט דארטן אין ספר זכרון למשה אז אויב דער הייליגער טשעכנובער וואלט געוואוסט פון דעם חת"ם סופר וואלט ער חרטה געהאט אויף זיין פסק.

הגאון ר' משה שטרנבוך שליט"א אין זיין ספר תשובות והנהגות (חלק א' סימן תלא) ברענגט די ביידע ספרים ויעש אברהם און זכרון למשה און פסקענט אז שלאפן איז נישט מפסיק, נאר ער וואונדערט זיך ווי אזוי

די גרויסע שחר פון אפהאפטן צו טאן א עבירה? לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים וגו' ואשר שחר עליך את בלעם בן בעור: (כ"ג - ד - ה) שטייט אז עמון ומואב קענען נישט אריינקומען אין קהל ה' ווייל לא קדמו אתכם בלחם ובמים. אויב אזוי איז א פלא פארוואס דארף די תורה שרייבן על דבר, לכאורה וואלט געווען גענוג צו שרייבן לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' ווייל לא קדמו אתכם בלחם ובמים? אויך איז שווער פארוואס דארף דער פסוק צולייגן ואשר שחר, איז דען נישט גענוג דעם ערשטן טעם פון לא קדמו אתכם? אויך פרעגן אלע פארוואס איז דער עונש אזוי הארב ביי עמון ומואב, אז לא יבא להם בקהל ה' עד עולם? נאר רש"י זאגט על דבר: על העצה שיעצו אתכם להחטיאכם. זיי האבן געגעבן די עצה אז די אידישע טעכטער זאלן זיך נישט פירן בצניעות, און עס שטייט אין גמ' (יבמות דף ע"ט) כלל ישראל האבן דריי סימנים: רחמנים, ביישנים, גומלי חסדים, ממילא אז מען וויל זיך אריינשליסן אין כלל ישראל, דארף מען האבן עפעס פון די דריי מדות, אבער ביי עמון ומואב האט געפעלט די אלע דריי מדות: און דאס איז מרומז אין סדר הפסוק. א) על דבר: דורך דבר זיי האבן געגעבן די עצה אז כלל ישראל זאלן פירן מיט הפקרות, וואס דאס איז דער היפך פון ביישנים, איז א סימן אז זיי האבן נישט קיין בושא. ב) אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים: זיי טוהען נישט חסד איז א סימן אז זיי זענען נישט גומלי חסדים. ג) ואשר שחר עליך את בלעם, צו טאן שלעכטס פאר די אידן, איז א סימן אז זיי האבן נישט קיין רחמנות, וויבאלד זיי האבן בכלל נישט די מדות פון א איד, דעריבער איז די עונש זייער הארב און לא יבא להם בקהל ה' עד עולם. (שמח זבולון תשע"ח עפ"י ספר אבני שיש - ר' ש"י שווארץ אב"ד שטיינאמאנאר)

לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים וגו' (כ"ג - ד) שטייט אין רש"י על דבר: על העצה שיעצו אתכם להחטיאכם. זיי האבן געגעבן די עצה אז די אידישע טעכטער זאלן נישט פירן בצניעות, פרעגן אלע אז עס שטייט דאך אין פסוק אז עמון ומואב זענען געשטראפט אז קענען אריינקומען אין קהל ה' ווייל לא קדמו אתכם בלחם ובמים, אויב אזוי פארוואס דארף רש"י ברענגען נאך א פשט וואס איז נישט אין משמעות פון פסוק? נאר מען קען זאגן אז עס שטייט אין גמ' (מנחות דף מ"א ע"א) אין מענשין אעשה מען שטראפט נישט אויף עובר זיין אויף א עשה, אלא בעידן ריתקא, נאר ווען דער אויבערשטער ווערט אין כעס דעמאלטס שטראפט ער אויך אויף א עשה, דעריבער ווען עס שטייט אז עמון ומואב זענען געשטראפט וועגן לא קדמו אתכם בלחם ובמים איז דאך דאס נאר א עשה, איז פארוואס קומט זיי א עונש? דעריבער מוז רש"י זאגן על דבר: על העצה שיעצו אתכם להחטיאכם, איז שוין געווארן א עידן ריתקא ביים אויבערשטן, ממילא קומט זיי א עונש אפילו עובר זיין א עשה. (גור אריה - נכד הב"ח אמשטרדאם תצ"ג)

זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים: (כד ט) דארף מען פארשטיין פארוואס דארף די תורה שרייבן אז מרים האט דאס געטאן בדרך בצאתכם ממצרים, אלע ווייסן אז מרים האט גערעדט אויף משה אין מדבר פארן, איז דאך שוין געווען אינדרויסן

האט דער הייליגע חתם סופר געפסקענט לויט זיין סימן, ווען תורה לא בשמים היא! עיי"ש. הגאון ר' שמואל וואזנער זצ"ל (קובץ מבית לוי, ניסן תשנ"ו, עמוד כג) און הגאון ר' חיים קנייבסקי שליט"א (ספר דולה ומשקה עמודים רנז-רנח) האלטן אז שלאפן איז נישט מפסקי.

אבער אין ספר אשרי האיש (חלק יורה דעה חלק א' פרק ה' סעיף כה). ברענגט ער פון הגאון ר' אלישיב זצ"ל וואס האט געהאלטן אז נאך בשר עוף אויב מען האט געשלאפן דריי שעה הייסט דאס א הפסק אבער נישט בשר בהמה, און נאר שלאפן פון די נאכט און נישט בייטאג. (שמח זבולון תשע"ח)

מדור העובדות

הרה"ק ר' שלום אליעזר מראצפערט זצוק"ל היילט אויס א קינד מיטן כח פון אמונה

בעט זי דעם רבין ער זאל צו זאגן א רפואה שלימה. (אין צאנו איז געווען א גרויסער דאקטער מיטן נאמען יאקאב וואס וועמען דער צאנזער רב פלעגט שיקן צו איהם האט ער אויפגענומען מיטן שטארקסטן דרך ארץ.) האט דער רבי געזאגט זי זאל גיין צו יאקאב און זאל זאגן יאקאב אז דער צאנזער רב האט געבעטן ער זאל פארן מיט איר צו איר מאן און אז ער זאל אים אויסהיילן! זי האט נישט געוואוסט וואו און ווער איז דער יאקאב, איז זי געגאנגען אין שול אריין און געפרעגט דעם שמש ווער איז יאקאב? האט ער געזאגט איך הייס יאקאב! פרעגט ער איר וואס זי דארף? האט זי געזאגט אז דער רבי האט געבעטן ער זאל מיט גיין מיט איר צו איר קראנקער מאן און ער וועט אים אויסהיילן! דער שמש האט געפרעגט די פרוי צו זי וועט באצאלן פאר דעם? האט זי געענטפערט: "זיכער וועל איך באצאלן" איז יאקאב מיט געפארן און זיך אוועק געזעצט לעבן חולה און געזאגט פאר אפאר שעה תהלים מיט בכיות און ר' יחזקאל ווערט פון מינוט צו מינוט בעסער ביז ער איז געקומען צו זיך. יאקאב האט באקומען זיין געלט און יחזקאל זיין רפואה. דאס איז געווען יאקאב.

האט דער ראצפערטער רבי אויסגעפירט: "די פרוי איז געהאלפן געווארן אין זכות וואס זי האט געהאט אמונה אין טאטן, נו איך בין זיין זון און איך הייס נישט מאכן דעם אפעראציע, וועסטו האבן אמונה וועסטו געהאלפן ווערן, און איך בין נישט ערגער פון יאקאב! איך קען אויך בעטן." ווען מיין טאטע איז אנגעקומען אין שטאט האט דער דאקטער אפגעווארט מיין טאטן צו מאכן דעם אפעראציע, האט מיין טאטן דערציילט די גאנצע מעשה מיטן רבין אז ער איז נישט מסכים צו מאכן די אפעראציע. האט דער דאקטער זיך אויפגערעגט און געזאגט אויב עפעס וועט געשען צום קינד, וועט ער זיך מעלדן צו די פאליציי אז דער טאטע איז געווען שולדיג אין דעם טויט! אבער אויב ער וועט ווערן אויסגעהיילט אן א אפעראציע ווערט ער א בעל תשובה!

מיין טאטע האט זיך נישט דערשראקן ווייל ער האט געהערט קלארע רייד פון רבין און געהאט אמונה אין צדיק. עס איז אריבער צוויי טעג ווען פלוצלונג האט עס אנגעהויבן קראצן ביים הארץ פון דער חולה און ער האט זיך געקראצט ביז די וואונד וואס איז געווען אויפן הארץ האט זיך געעפענט. ווען מען איז געגאנגען צום דאקטער האט ער געזאגט אז דאס איז טאקע די רפואה פאר די מחלה און יעצט וועט דאס קינד זיך קענען אויסהיילן און אים געגעבן די ריכטיגע מעדיצין און דער אינגל האט געלעבט ביז די מלחמה. און דער דאקטער איז געווארן א בעל תשובה זיע"א.

ר' משה הלפרין האט דערציילט אז זיין יונגערן ברודער אפרים האט באקומען א וואונד אויפן הארץ און דער מצב האט זיך פארערגערט זייער שטארק, איז זיין טאטע געגאנגען צו א גרויסן הארץ דאקטער וואס האט געזאגט אז מען מוז מאכן א אפעראציע און דאס אראפשיידן ביז 48 שעה אויב ער וויל נאך לעבן. אבער דער געזעץ איז געווען אז כדי צו מאכן אזא אפעראציע האט מען געדארפט פארן קיין בודאפעסט צו א גרויסן דאקטער וואס ער זאל געבן א אונטערשריפט אז ער האלט אז מען דארף אויך מאכן דעם אפעראציע. איז מען געפארן מיטן באן קיין בודאפעסט צו א גרויסער דאקטער וואס האט איהם אונטערגעזוכט, און האט געשריבן א צעטל אז ער איז מסכים צו די אפעראציע. אויפן וועג אהיים האט זיין טאטע באמערקט אז דער גבאי פון הייליגן צדיק ר' שלום אליעזר מראצפערט זצוק"ל דער זון פון הייליגן דברי חיים מצאנו זצוק"ל זיצט אויפן באן. איז ער צו געגאנגען צו איהם און געבעטן אז ווען ער וועט זעהן דעם רבין זאל ער זיין קינד מזכיר זיין פאר אים, האט דער גבאי געזאגט דער השגחה פון הימל האט געפירט פאר דיר זייער גוט ווייל דער רבי איז דא מיט אונז אויפן באן.

זיי זענען צו געגאנגען צום רבין'ס פלאץ און מיין טאטע האט געגעבן שלום און האט געזאגט וועגן זיין קינד און וואס די צוויי דאקטורים האבן געהייסן אז מען מוז שנעל מאכן א אפעראציע אויפן הארץ. פרעגט אים דער רבי איז דען זיכער אז דער אפעראציע וועט אים היילן? האט מיין טאטן געענטפערט: "פופציג פראצענט אז יא". האט דער רבי זיך אנגערופן "איך הייס זאלטס נישט מאכן די אפעראציע." האט מיין טאטע געזאגט פארן רבין אבער עס איז סכנת נפשות! האט אים דער רבי געזאגט: "האסט אליין געזאגט אז די אפעראציע איז נישט קיין זיכערע זאך אז עס וועט אויסהיילן די מחלה, און איך הייס נישט מאכן דעם אפעראציע."

מיין טאטע האט זיך ווייטער געטענה'ט מיטן רבין, האט דער רבי געזאגט איך פארשטיי אז דו ביסט צוטומלט פון דיין צער און איך האב נישט קיין תרעומות אויף דיר, בארוהיג זיך, און דער רבי האט אויסגעפירט אויב דו האסט אמונה אין מיר בין איך נישט ערגער פון יאקאב! דער רבי האט געזען אז מיין טאטע וואונדערט זיך, האט דער רבי איהם דערציילט אז ביי זיין טאטן דער הייליגער צאנזער רב זיע"א, פלעגט קומען א דארפס איד ר' יחזקאל און שטענדיג ברענגען עופות און אייער, איינמאהל איז ר' יחזקאל געווארן קראנק און זיין ווייב איז געקומען צום רבין מיט בכיות אזוי ווי איר מאן האלט ביים שטארבן און ער האט געטאן אסאך טובות פארן רבין

הוציא לאור ע"י "עולם הספרים" מרכז העולמי לספרים שאינם נמצא ולספרים עתיקים וכתבי יד צו פארקויפן

ספר זוהר הרקיע חתימה בלאטייניט של ר' ישעי' מקערעסטיר \$18000 ספר יסוד יוסף עם חתימה בלאטייניט ר' שלום אליעזר מראצפארט \$5000 בריוו פון ר' מענדל מביאלא ב"ד אהרן צבי \$1500 שיינע בריוו פון הגאון ר' יחזקאל ליפשיץ בעל המדרש והמעשה צוויי זייטן \$1200 און פון זיין זון ר' אליעזר אב"ד קאליש \$800 שיינע בריוו פון סקולענער רבין זעקי"ל וועגן הרבנות וטורה \$2200, פאפא רב און צעהלענער רב זעקי"ל שרייבן א בריוו צו מחזק זיין טורה \$1000, שרע אורח חיים ג"ח דפוס זשאמיר מצב מפורא \$1000, ספר וואס האט באלאנגט צו הרה"צ ר' יענקלע פשעווארסק, ספר משנה הלכות מיט הקדשת המחבר אונגוואר רב זצ"ל צו הרה"צ ר' פנחס שלום האנער מוויזניץ זצוק"ל מיט זיין חתימה \$1000 5 כרכים משנה ברורה עם עוד ספר מיט מונה כתי' געקויפט פון חפץ חיים אליין \$3000 ברית אברהם דפוס ראשון \$1500, דרך אמונה סיגאט ח"ב דפוס \$700, רי"ף מיט חתימה ר' ברוך בענדיט ליכטנשטיין אביו של הרה"ק ר' הלל מקאלאמייא \$5000, ספר בנימין זאב באלאנגט צו תפארת שלמה ראדאמסק, חובת הלבבות שנת י"ח מצב יפה רק חסר השער \$3000, סעט ארבע מורים מצב נהדר עם כריכה ארגינלית נדפס דיהרנפורט עם חתימת הגאון ר' זרח ב"ד אבא ליפפא אב"ד מחזק ועוד \$2000, פרי עין חיים קארען שייך לר' ליביר בהרב און אלטע הגהות בקבלה כתי' \$2000, ספר מיט חתימות הגאונים ר' בנימין וואלף ובנו ר' ימימה לעוו \$1200. ספר מיט הקדשה הרה"ק בעל אור מרדכי מוויזניץ זצוק"ל, ספר באלאנגט צו ר' ברוך מסערעט \$400 ספר עם חתימת הרה"ק ר' מרדכי דובער מטאמאשפול \$1000 חיבור כתב יד שנת תרכ"ח חידושים ופלאים בכל הש"ס ובהתחלה מבני א"י תורות של הצמת צדיק מוויזניץ שלא נדפסו \$4000 ספר לבית לוי ב"מ עם הגהות וחתימות ר' בנימין וואלף השערי תורה \$3000

4403 16 Ave Brooklyn, NY 11204 USA 718 438 8414 718 633 5500 T/f Hours are 11-7:30 Fri till 1:30, To receive pardes: send to-pardesyehuda1@gmail.com or pickup in the store from Wednesday also on the web at WWW.SEFORIMWORLD.COM